

Til KHMs styre
Fra Museumsdirektøren

Møtedato: 08.12.2023
Notatdato: 22.11.2023
Sak: Sak Bh

Status for prosjekt- og søknadsutvikling rettet mot EU og NFR, med særlig vekt på ERC og MSCA

Dette saksdokumentet presenterer KHMs arbeid med prosjekt- og søknadsutvikling rettet mot nasjonale (i hovedsak Norges forskningsråd) og europeiske (rammeprogrammet Horisont Europa) finansører. Saksdokumentet følger opp tidligere rapportering til KHMs styre på dette og relaterte felter. Forrige rapportering ligger i sak Ba til desembermøtet 2022, samt oppdatering i sak Be til møte 31. mars 2023.

Saken har sin forankring i KHMs strategi2030's søyle «forstå», og strategisk tilrettelegging for og operasjonalisering av dette arbeidet. Arbeidet knyttes til årsplanens strategiske mål 2, «Kulturhistorisk museum skal utvikle fremragende forskningsmiljøer». Hovedvekten i saken ligger på Horisont Europa, bildet kompletteres med en innledning om landskap for forskningsfinansiering mer generelt og med særlig vekt på Norges forskningsråd.

Landskap for forskningsfinansiering - Norges Forskningsråd (NFR) m.v.

KHMs søknadsaktivitet mot NFR har vært et viktig element i vår strategi for eksterntfinansiering av forskning over tid. Det har vært jobbet systematisk med evalueringer og gjenleveringer av prosjekter. KHMs søknader oppnår jevnt over gode vurderinger.

Aktive NFR-prosjekter hvor KHM er prosjekteier:

Program	Periode	Tittel	Prosjektleder KHM
Samarbeid og nettverksmidler folkeforskning	2024-2025	Samarbeid mellom museene om etablering av nyskapende folkeforskning (SAMMEN FF)	Marte Spangen
Samarbeidsprosjekt KULMEDIA	2023-2026	Eidsborg rock – production and trade of whetstone in the Viking Age	Kjetil Loftshagen
Forskerprosjekt FRIPRO	2021-2025	Virtual Reconstruction, Interpretation and Preservation of the Textile Artifacts from the Oseberg Find	Hartmut Kutzke
Forskerprosjekt SAMKUL	2021-2024	Historicizing Intelligence: Tests, metrics and the shaping of contemporary society	Jon Røyne Kyllingstad

JPICH/JPICH0163	2020-2023	Development of Storage and Assessment methods suited for organic Archaeological artefacts JPICH/JPICH0163	Susan Braovac
Forskerprosjekt FRIPRO	2020-2024	The impact of food culture in Medieval towns (FOODIMPACT)	Marianne Vedeler
Infrastruktur	2018-2025	Archaeological Digital Excavation Documentation	Jan Bill
Forskerskole	Forlenget til 2022	The Nordic Graduate School in Archaeology (Dialogues with the past) 2016-2020	Lotte Hedager

KHM er også partner i NFR-prosjekter ledet fra andre institusjoner eller fakulteter ved UiO.

KHMs søknader til NFR fordeler seg mellom utlysningene innenfor FRIPRO eller banebrytende forskning og andre utlysninger. Våre forskere har tradisjonelt fokusert særlig på FRIPRO og fått gjennomslag for sine prosjekter her. KHM har jf oversikten over i dag tre forskerprosjekter finansiert over FRIPRO i drift.

Virkemiddelapparatet til Norges forskningsråd har vært i bevegelse siste år, og søknadsaktiviteten har i samme periode vært lav. Det er igjen (fra medio oktober 23) åpnet for søknader til FRIPRO-programmet, nå med løpende søknadsfrist. Kommende år vil KHM gjøre seg erfaringer med de nye søknadsrammene og hvordan vi best kan legge til rette for søkere.

Prosjektoversikten inneholder også eksempler på andre prosjekttyper og utlysninger fra NFR, f eks samarbeidsprosjekt og infrastrukturprosjekt. Infrastruktur har vært et særlig satsingsområde for KHM med utvikling av SciCult-samarbeidet. Søknaden til forrige infra-utlysning hos NFR sto som nr. 1 på venteliste etter tildeling, bearbeidet søknad er levert igjen høsten 2023.

Joint Programming Initiatives (JPIer) administreres av NFR i Norge og utlysninger innenfor kulturarvsfeltet herfra har vært og er satsingsområde for KHMs søknadsutvikling.

Nordforsks utlysninger er mindre forutsigbare. hadde i 2022 flere relevante utlysninger. KHM fikk i 2023 tilslag på et NOS-HS Project Grants (nettverkssøknader med vekt på forskere i tidlig karrierefase): «Making a Warrior».

KHM er partner i **EØS-prosjektet** Heritage Accessible ledet fra Nasjonalmuseet i Lublin, og i **ERASMUS+** Samarbeidspartnerskap "VirtualWorlds" ledet fra Bonn universitet.

Det er et mål at KHMs ansatte blir kjent med og tar i bruk en bredere vifte av finansieringsmuligheter, jf årsplanstiltak under strategisk mål 2.2 i 2023 som videreføres i 2024.

Horisont Europa (HEU)

Horisont Europa, EUs rammeprogram for forskning og innovasjon 2021 – 2027, er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram med et budsjett på 95.5 millioner euro. Grønn omstilling, innovasjon, samarbeid på tvers av sektorer og brukerinvolvering er blant momentene som er vektlagt i programmet. Norge deltar som assosiert land. Ved KHM er satsingen mot Horisont Europa og ambisjoner for deltagelse i denne forankret i strategi 2030.

KHM har i tråd med UiOs og KHMs strategiske prioriteringer i forrige rammeprogramperiode særlig satset mot søyle 1, fremragende forskning. I inneværende programperioden utvider vi

satsingen ved KHM til også å fokusere på muligheter innenfor søyle 2, Globale utfordringer og konkurransedyktig næringsliv. Her er utlysninger knytet til kulturarvsfeltet av særlig interesse. I årsplan for 2024 setter KHM også målsetninger om å bli bedre kjent med innovasjonsfeltet, da inkludert søye 3, Innovativt Europa.

Søyle 1: Fremragende forskning

Søylen favner tre områder: European Research Council-utlysningene (ERC), Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA), og infrastrukturfeltet. KHM har nå veletablert kunnskap om og søknadsaktivitet rettet mot alle disse feltene.

KHM er partner i to infrastrukturprosjekter under forrige rammeprogram (Horisont 2020):

IPERION-CH prosjektet er finansiert fra det europeiske INFRA-programmet. Nettverket har også tett kontakt med det europeiske konsortiet som jobber med utvikling av E-RIHS, European Research Infrastructure for Heritage Science.

KHM har også vært del av ARIADNEplus-samarbeidet.

Forskere fra KHM har i 2023 ikke søkt ERC-utlysninger. Vi jobber fram mot utlysninger i 2024 med flere aktuelle søkere. En styrket satsing på dette feltet ligger i årsplanstiltak 2.2 med henvisning til banebrytende og nysgjerrighetsdrevet forskning.

MSCA har vært en systematisk satsing ved KHM over flere år. Doctoral networks-prosjektet "ArChE – Archaeological Coastal Heritage: Past, present and future of a hidden prehistoric legacy", med konsortium ledet av Almut Schulke ved KHM, fikk tilslag i 2023 og starter 1. januar 2024. KHM har jevn søknadsaktivitet mot postdoctoral fellowships-utlysningene og har pr dd to slike prosjekter i drift.

Arbeidet knyttes til satsingen på Masterclass-konseptet forankret en i interfakultær samarbeidsgruppe. Dette er etablert som årlig aktivitet som gir ramme til søkeløpet for disse utlysningene. Vi ser arbeidet genererer søknadsaktivitet med KHM som vertskap, kompetanseheving for KHM's forskere og støtteapparat og organisasjonslæring for KHM og de samarbeidende fakultetene. Arbeidet er nå integrert i KHM's arbeid med å tilrettelegge for karriereutvikling for yngre forskere. Masterclass-konseptet har vært finansiert over NFRs PES-ordning. Med store endringer i denne ordningen og nye rammeavtaler for konsulentstøtte ved UiO vil det være relevant å gå gjennom og se på dette arbeidet kommende år.

Søyle 2: Globale utfordringer og konkurransedyktig næringsliv

KHM har i årsplanen løftet arbeidet med tematiske utlysninger. Søyle 2 i Horisont Europa forvalter midler til store samarbeidsprosjekter, med kulturarv som særlig fokus de siste årene. Dette er utlysninger som er klart definert som bestillinger og rettes mot det EU definerer som særlige utfordringer i samtiden. KHM har som mål å løfte arbeidet på dette feltet etter en liten bølgedal siste år og ser med særlig interesse på mulige utlysninger i grenseflaten Horisont Europa/ JPI kommende år.

Denne type institusjonssatsinger er vesentlige for KHM, men av erfaring utfordrende for en enkelt forsker å løfte. Et bevisst forhold til slike er avgjørende for KHM's muligheter til å lykkes på dette feltet.

Oppsummerende kommentarer

I det forskningspolitiske landskapet vi beveger oss i for tiden er det særlig fire punkter KHM ønsker å understreke som vesentlige for videre satsing på dette feltet. Disse satsingene gjenspeiles i årsplanutkastet styret har fått til vurdering for 2024.

1) Særlig støtte til forskere i tidlig karrierfase

KHM's operasjonalisering av UiO's Standarder for karrierestøttende tiltak for forskere i tidlig karrierfase» har en særlig fokus på prosjektutvikling og søkekompetanse. Det arbeides nå aktivt med prosjektutvikling med flere forskere i denne gruppa til forskningsrådets faste og løpende frister i 2024, med bl a eget søknadsutviklingsseminar planlagt for denne gruppen tidlig i 2024.

2) Banebrytende og nysgjerrighetsdrevet forskning som satsing ved KHM

KHM's grunnforsknings- og eksellensprofil er etablert og har lenge vært kjernen i vår forskningsvirksomhet. Vi har over tid fått prosjekter med grunnforskningsprofil finansiert av NFR over Fripro-programmet, og har også nådd igjennom i ERC og MSA-postdoctoral fellowship. Dette har vært fokus for mye av investeringen i prosjektutvikling i organisasjonen. Dette er et løpende arbeid som fordrer høyt trykk for å opprettholde nivået. Feltet får et særlig løft i 2024.

3) Kulturarv som satsingsområde på europeisk nivå

EU gjennom prioriteringer i Horisont Europa og arbeidet i JPI-sammenheng er gode eksempler på den rollen kulturarv, og kulturarvsvforskning, gis i forskningspolitikken. Kulturarv er et felt der næring møter forskning, der man forventer utvikling av arbeidsplasser fordelt i sentrale og perifere strøk, og der potensialet for bygging av felles identitet og framtid vurderes som stort. Utlysningene og midlene som stilles til rådighet reflekterer denne satsingen. Kulturhistorisk museum er særlig godt plassert for å engasjere seg i søknadsarbeid mot disse utlysningene. Tre tiltak understrekes særlig her:

- Institusjonssatsninger som ramme om prosjektutvikling i denne størrelsesordenen
- Arbeidsprogramanalyse forankret i lokal linjeledelse, og aktivt arbeid rettet mot konkrete forskere/ forskergrupper/ faglige programmer
- Partner-satsing: Forskere ved KHM har noe erfaring med å være partnere i denne typen søknader og prosjekter. Dette er en strategi som bør videreføres og systematiseres, også fordi det ligger mye organisasjonslæring i å være involvert i denne typen prosjekter.

KHM har i 2024 årsplanfestet en gjennomgang og videreutvikling av vår satsing på dette feltet.

4) Samarbeid og relasjonsbygging som ressurs i prosjektutvikling og søknadsarbeid

KHM ønsker i tråd med anbefalingene i *Meld. St. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid* å trå inn i tettere og mer forpliktende samarbeid med KUD-museene. Dette handler både om komplementaritet i forhold til karriereutvikling og utdanning av yngre forskere (forskingskole), og også prosjektsamarbeid på forskningsfeltet. KHM har to prosjekter med særlig fokus på dette pr dd: «Eidsborg rock – production and trade of whetstone in the Viking Age» (samarbeidsprosjekt KULMEDIA) og «Samarbeid mellom museene om etablering av nyskapende folkeforskning (SAMMEN FF)», Samarbeid og nettverksmidler folkeforskning. Det er en klar satsing å videreutvikle denne type kontaktflater.

Muligheten for å utvikle samarbeid som gir oss tilgang til større europeiske museumsfellesskap vil være avgjørende for KHMs utvikling som forskningsmuseum. De europeiske prosjektsamarbeidene vi nå er del av er gjerne med enkeltmuseer, det er et mål at vi kan ta skrittet videre herfra.

Forslag til konklusjon:

Styret tar saken til etterretning.